

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2021 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ДЭЭД БОЛОВСРОЛЫН ТУХАЙ /Шинэчилсэн найруулга/

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1 дүгээр зүйл.Хуулийн зорилт

1.1.Энэ хуулийн зорилт нь дээд боловсролын тогтолцоо, дээд боловсролын харилцаанд оролцогчдын эрх зүйн байдал, сургалтын агуулга, удирдлага, зохион байгуулалт, санхүүжилттэй холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.

2 дугаар зүйл.Дээд боловсролын зорилго

2.1.Дээд боловсролын зорилго нь хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлт хэрэгцээнд нийцсэн, олон улсад өрсөлдөх мэдлэг, ур чадвартай, хөрвөх чадвартай, бүтээлч, хариуцлагатай, төлөвшсөн, эх оронч иргэнийг бэлтгэх замаар улс орны нийгэм, эдийн засгийн хөгжлийг дэмжихэд оршино.

3 дугаар зүйл.Дээд боловсролын хууль тогтоомж

3.1.Дээд боловсролын хууль тогтоомж нь Монгол Улсын Үндсэн хууль, Боловсролын ерөнхий хууль, Судалгааны их сургуулийн эрх зүйн байдлын тухай хууль, энэ хууль болон эдгээр хуультай нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн бусад актаас бүрдэнэ.

3.2.Монгол Улсын олон улсын гэрээнд энэ хуульд зааснаас өөрөөр заасан бол олон улсын гэрээний заалтыг дагаж мөрдөнө.

4 дүгээр зүйл. Хуулийн нэр томъёоны тодорхойлолт

4.1.Энэ хуульд хэрэглэсэн дараах нэр томъёог доор дурдсан утгаар ойлгоно:

4.1.1.“дээд боловсролын суралцагч” цаашид “суралцагч” гэх гэж дипломын болон бакалаврын хөтөлбөрөөр суралцагч оюутан, магистрын хөтөлбөрөөр суралцагч магистрант, докторын хөтөлбөрөөр суралцагч докторантыг;

4.1.2.“ахисан түвшний сургалт” гэж магистр, докторын хөтөлбөрийн сургалтыг;

4.1.3.”суралцагчийн тэтгэлэг” гэж сургалтын төлбөр, амьжиргааны зардлыг бүхэлд нь буюу тодорхой хэсгийг санхүүжүүлэхэд зориулан суралцагчид олгох мөнгөн тусламжийг;

4.1.4."сургалтын зээл" гэж сургалтын төлбөр, амьжиргааны зардлыг бүхэлд нь буюу зарим хэсгийг санхүүжүүлэхэд зориулан эргэн төлөгдөх болон хөнгөлөлттэй нөхцөлөөр олгогдох мөнгөн хөрөнгийг;

4.1.5."эндаументийн сан" гэж аж ахуйн нэгж байгууллагаас ашиг, эдийн засгийн сонирхолгүй, судалгаа шинжилгээнд зориулан шилжүүлсэн хөрөнгийг;

4.1.6."их сургуулийн эмнэлэг" гэж эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, сургалт-эрдэм шинжилгээний үйл ажиллагаа эрхэлдэг байгууллагыг.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ

ДЭЭД БОЛОВСРОЛЫН БАЙГУУЛЛАГА, ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ

5 дугаар зүйл.Дээд боловсролын сургалтын байгууллага

5.1.Дээд боловсролын байгууллага нь коллеж, дээд сургууль, их сургууль гэсэн ангилалтай байна.

5.2.Дээд боловсролын байгууллага болон судалгаа, эрдэм шинжилгээний байгууллагын хамтын хөгжил, нөөцийн хуваарилалтын оновчтой тогтолцоог бүрдүүлэх зорилгоор газар зүйн байршлаар бүсийн сургалт судалгаа, эрдэм шинжилгээний цогцолбор байгуулж болно.

5.3.Сургалт, судалгаа, эрдэм шинжилгээний цогцолбор байгуулахад тавих шаардлага, чиглэл, зохион байгуулалтын журмыг Засгийн газар батална.

5.4."Монгол Улсын" болон "Үндэсний" гэсэн үг, түүний англи хэл дээрх орчуулга, барааны тэмдгийг зөвхөн төрийн өмчийн дээд боловсролын байгууллагад хэрэглэнэ.

5.5.Дээд боловсролын байгууллагын ангилалд тавих энэ хуульд зааснаас бусад нэмэлт шаардлагыг боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага тогтооно.

5.6.Аюулгүй байдлыг хангах мэргэжлийн чиглэлээр дээд боловсролын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг зөвхөн цэрэг, цагдаа, аюулгүй байдлын сургалттай төрийн өмчийн их, дээд сургуульд олгоно.

6 дугаар зүйл.Их сургууль

6.1.Их сургууль нь бакалавр, магистр, докторын зэрэг олгох сургалт эрхлэхээс гадна судалгааны лаборатори, төв, хүрээлэн бүхий сургалт, эрдэм шинжилгээ, инновацийн нэгдэл хэлбэртэй сургалт-эрдэм шинжилгээний байгууллага байна.

6.2.Их сургууль нь ахисан түвшний сургалт дагнан эрхэлж болно.

6.3.Их сургууль нь судалгааны их сургуулийн хэв шинжтэй байж болох ба Судалгааны их сургуулийн эрх зүйн байдлыг холбогдох хуулиар зохицуулна.

6.4.Их сургууль нь дараах шаардлагыг хангасан байна:

6.4.1.таваас доошгүй хөтөлбөрөөр докторын, 15-аас доошгүй хөтөлбөрөөр магистрын сургалт эрхэлдэг байх;

6.4.2.үндсэн багшийн 50-иас доошгүй хувь нь докторын зэрэгтэй байх;

6.4.3.нийт багшийн 50-иас доошгүй хувь, ахисан түвшний суралцагчийн 40-өөс доошгүй хувь нь эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажил гүйцэтгэдэг байх;

6.4.4.сургуулийн жилийн төсвийн 10-аас доошгүй хувийг эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажилд зарцуулдаг байх;

6.4.5.шинжлэх ухаан, технологийн чиглэлийн сургуулийн хэмжээнд гүйцэтгэдэг судалгаа, боловсруулалтын ажлын 10-аас доошгүй хувь нь өндөр технологи, Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогод заасан эдийн засаг, нийгмийн тэргүүлэх чиглэлээр гүйцэтгэсэн ажил байх;

6.4.6.нийт эрдэм шинжилгээний бүтээлд олон улсын түвшинд хянагддаг эрдэм шинжилгээний сэтгүүлд нийтлүүлсэн болон оюуны өмчийн гэрчилгээ, патент авсан бүтээлийн эзлэх хувь нь 3-аас доошгүй хувь байх;

6.4.7.ахисан түвшний сургалт хариуцсан нэгжтэй байх.

6.5.Их сургууль харьяалалдаа дээд сургууль, коллеж, мэргэжлийн боловсрол, сургалтын байгууллага, ахлах сургуультай байж болно.

6.6.Их сургууль нь эрүүл мэнд, мэдээлэл, харилцаа холбооны технологи, инженерчлэл, инженерийн үйлдвэрлэл, үйлдвэрлэл боловсруулалт, архитектур ба барилга угсралт, салбар хоорондын инженерчлэл, цэрэг цагдаа, аюулгүй байдлын чиглэлээр дипломын сургалт эрхэлж болно.

7 дугаар зүйл.Дээд сургууль

7.1.Дээд сургууль нь сургалт, эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажил явуулж, бакалаврын сургалт эрхлэх эрх бүхий сургалтын байгууллага байна.

7.2.Хөгжим, урлагийн дээд сургуулийг консерватор гэнэ.

7.3.Дээд сургууль нь дараах шаардлагыг хангасан байна:

7.3.1.үндсэн багшийн 10-аас доошгүй хувь нь докторын зэрэгтэй байх;

7.3.2.бакалаврын хөтөлбөрийг магистр ба түүнээс дээш боловсролын зэрэгтэй багш хөтлөн явуулдаг байх;

7.3.3.үндсэн багшийн 30-аас доошгүй хувь нь эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажил эрхэлдэг байх;

7.3.4.сургуулийн жилийн төсвийн 5-аас доошгүй хувийг эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажилд зарцуулдаг байх;

7.3.5.нийт эрдэм шинжилгээний бүтээлд олон улсад хүлээн зөвшөөрөгдсөн эрдэм шинжилгээний сэтгүүлд нийтлүүлсэн болон оюуны өмчийн гэрчилгээ, патент авсан бүтээлтэй байх.

7.4.Дээд сургууль нь харьяалалдаа коллеж, мэргэжлийн боловсрол, сургалтын байгууллагатай байж болно.

7.5.Консерватор нь дипломын сургалт эрхэлж болно.

8 дугаар зүйл.Коллеж

8.1.Коллеж нь дипломын сургалт эрхэлдэг сургалт, сургалт-үйлдвэрлэлийн байгууллага байна.

8.2.Коллеж нь дараах шаардлагыг хангасан байна:

8.2.1.үндсэн багш магистр ба түүнээс дээш боловсролын зэрэгтэй байх;

8.2.2.үндсэн багшийн 25-аас доошгүй хувь нь эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажил эрхэлдэг байх;

8.2.3.үндсэн багшийн 30-аас доошгүй хувь нь зохион бүтээх, үйлдвэрлэлд нэвтрүүлэх үйл ажиллагаанд оролцдог байх.

8.3.Коллеж нь харьяалалдаа мэргэжлийн сургалт, үйлдвэрлэлийн байгууллага, ахлах сургуультай байж болно.

9 дүгээр зүйл.Дээд боловсролын байгууллагыг байгуулах, өөрчлөх, татан буулгах

9.1.Дээд боловсролын байгууллагыг Боловсролын ерөнхий хуульд заасны дагуу байгуулж, тусгай зөвшөөрөл олгоно.

9.2.Төрийн болон орон нутгийн өмчийн дээд боловсролын байгууллагыг байгуулах, өөрчлөх, татан буулгах асуудлыг Засгийн газар шийдвэрлэнэ.

9.3.Төрийн бус өмчийн дээд боловсролын байгууллагын харьяа сургууль байгуулах асуудлыг боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын зөвшөөрснөөр, үүсгэн байгуулагч шийдвэрлэнэ.

9.4.Дээд боловсролын байгууллага татан буугдсан нөхцөлд суралцагчийг ижил мэргэжлийн сургуульд шилжүүлэн суралцуулах асуудлыг тухайн байгууллагын эцсийн эзэмшигч буюу үүсгэн байгуулагч болон удирдах зөвлөл нь дээд боловсролын бусад байгууллагатай хамтран шийдвэрлэнэ.

9.5.Энэ хуулийн 9.4-д заасантай холбогдон гарах зардлыг татан буугдсан дээд боловсролын байгууллагын үүсгэн байгуулагч, эцсийн эзэмшигч нь хариуцна.

9.6.Татан буугдсан дээд боловсролын байгууллага үйл ажиллагаа явуулах хугацаандаа баталсан шийдвэр, суралцагчийн хувийн хэрэг, мэдээлэл, төгсөгчийн

дипломын хуулбар, сургалтын төлөвлөгөө зэрэг дээд боловсролын байгууллагын үйл ажиллагаатай холбогдох баримт бичгийг татан буугдах шийдвэр гарснаас хойш 6 сарын дотор Үндэсний төв архивд хүлээлгэн өгнө.

9.7.Татан буугдсан дээд боловсролын байгууллага төгсөлт хийгээгүй суралцагчийг өөр сургуульд шилжүүлэхдээ түүнийг сургуульд анх элсүүлсэн шийдвэр, судалсан багц цаг, сурлагын дүн, шалгалттай холбоотой материалыг шилжүүлсэн шийдвэрийн хамт шилжин суралцах сургуулийн захиргаанд хүлээлгэн өгнө.

10 дугаар зүйл.Дээд боловсролын байгууллагын зохион байгуулалтын бүтэц

10.1.Дээд боловсролын байгууллагын зохион байгуулалтын үндсэн нэгж нь тэнхим, лаборатори байна.

10.2.Их, дээд сургуульд Эрдмийн зөвлөл, коллежид Сургалт, арга зүйн зөвлөл ажиллана.

10.3.Эрдмийн болон сургалт, арга зүйн зөвлөлийн бүрэлдэхүүн, ажиллах журмыг тухайн сургуулийн гүйцэтгэх удирдлага батална.

10.4.Их сургууль нь профессорын багтай байж болох ба профессорын багийн үйл ажиллагааг сургуулийн дотоод журмаар зохицуулна.

10.5.Төрийн өмчийн анагаах ухааны чиглэлээр сургалтын үйл ажиллагаа эрхэлдэг их сургууль нь их сургуулийн эмнэлэгтэй байна.

10.6.Төрийн бус өмчийн анагаах ухааны сургалттай их сургууль нь их сургуулийн эмнэлэгтэй байж болно.

10.7.Цэрэг, цагдаа, аюулгүй байдлын сургалттай их сургууль нь ахлах сургууль, консерватор нь бүрэн дунд сургуультай байж болно.

10.8.Дээд боловсролын байгууллагын харьяаллын сургууль нь хуулийн этгээд байх бөгөөд бие дааж магадлан итгэмжлэлд орно.

10.9.Цэрэг, цагдаа, аюулгүй байдлын сургалттай дээд боловсролын байгууллагад энэ хуулийн 10.8 дахь хэсэг хамаарахгүй.

10.10.Дээд боловсролын байгууллага нь боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын зөвшөөрснөөр орон нутагт салбар сургууль байгуулж болно.

10.11.Салбар сургууль нь тухайн сургуулийн үндсэн чиг үүргийг орон нутагт хэрэгжүүлнэ.

10.12.Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага болон бусад холбогдох байгууллагын хамтарсан шийдвэрээр аж ахуйн нэгж, байгууллагыг сургалт, эрдэм шинжилгээ, туршилт үйлдвэрлэл, дадлагын түшиц газар болгож болно.

10.13.Дээд боловсролын байгууллагын зохион байгуулалтын бүтцийн үндсэн болон бусад нэгжийн эрх, үүрэг, хариуцлагыг тухайн сургалтын байгууллагын дүрмээр тогтооно.

10.14.Дээд боловсролын байгууллага нь дотуур байртай байна.

10.15.Дээд боловсролын байгууллагад эмч, сэтгэл зүйч ажиллана.

11 дүгээр зүйл.Дээд боловсролын байгууллагын элсэлт

11.1.Их, дээд сургууль, коллежид бүрэн дунд буюу ахлах сургууль эзэмшсэн иргэнийг түүний мэдлэг, чадвар, төлөвшлийн үнэлгээг харгалзан элсүүлнэ.

11.2.Дээд боловсролын байгууллага нь хөтөлбөр, мэргэжлийн онцлогоос хамаарч нэмэлт шалгалт зохион байгуулж болно.

11.3.Дээд боловсролын байгууллагад суралцагч элсүүлэх элсэлтийн журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

11.4.Их, дээд сургууль, коллежийн дипломын болон бакалаврын түвшний элсэлтийн шалгалт нь энэ хуулийн 11.3-т заасан журмаар зохицуулагдах ба элсэлтийн ерөнхий шалгалтын үр дүнг харгалзана.

11.5.Ахисан түвшний хөтөлбөрт элсэн суралцагчид тавих шаардлага, элсэлтийн шалгалтыг сургуулийн дотоод журмаар зохицуулна.

11.6.Дипломын болон бакалаврын хөтөлбөрт элсэгчийн элсэлтийн шалгалтын босго оноог өмчийн хэлбэр үл харгалзан боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага тогтооно.

11.7.Мэргэжлийн боловсролыг албан сургалтаар эзэмшсэн сургалтын хөтөлбөрийн агуулга, багц цагийг дүйцүүлэн тооцож, элсэлтийн шаардлага хангасан төгсөгчийг дээд боловсролын бакалаврын хөтөлбөрт элсүүлэн суралцуулж болно.

12 дугаар зүйл. Чанарын баталгаажуулалт

12.1.Дээд боловсролын чанарын баталгаажуулалт нь сургуулийн сургалт, судалгааны үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн болон чанарын удирдлагыг сайжруулах зорилготой, нээлттэй, бүх оролцогч талыг хамарсан тасралтгүй үйл ажиллагаа байна.

12.2.Дээд боловсролын чанарын баталгаажуулалт нь дараах хэлбэртэй байна:

12.2.1.дотоод чанарын баталгаажуулалт;

12.2.2.хөндлөнгийн үнэлгээ;

12.2.3.магадлан итгэмжлэл.

12.3.Дээд боловсролын байгууллага нь өөрийн үнэлгээ, дотоод хяналт, хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний үйл ажиллагааг тогтмол хэрэгжүүлэх замаар дотоод чанарын баталгаажуулалтыг хийнэ.

12.4.Хөндлөнгийн үнэлгээг Удирдах зөвлөл, гүйцэтгэх удирдлага, төр, эцэг эх, оюутан, хамтран ажиллагч түнш зэрэг дээд боловсролын байгууллагын үйл ажиллагаанд оролцогч талын хүсэлтээр үндэсний эсхүл олон улсын хэмжээний мэргэжлийн байгууллага, мэргэжлийн холбоо, төлөөллийн бусад байгууллага болон шинжээчид олон улсад хүлээн зөвшөөрөгдсөн арга, аргачлалын дагуу хийнэ.

12.5.Дээд боловсролын байгууллага нь өөрийн болон хөндлөнгийн үнэлгээний тайланд үндэслэж чанарын сайжруулалтын төлөвлөгөө боловсруулан, хэрэгжүүлнэ.

12.6.Чанарын сайжруулалтын төлөвлөгөө нь гүйцэтгэх удирдлагын үр дүнгийн гэрээний нэг хэсэг байх бөгөөд түүний ажлын үр дүнг хэмжих нэг үзүүлэлт нь чанарын ахиц дэвшил байна.

12.7.Магадлан итгэмжлэл нь дээд боловсролын байгууллага болон хөтөлбөрийн чанарт эрх бүхий байгууллага мэргэжлийн, хараат бус үнэлгээ хийх үйл явц юм.

12.8.Дээд боловсролын байгууллага болон хөтөлбөрийн магадлан итгэмжлэлийг 5 жил тутам хийлгэнэ.

12.9.Дээд боловсролын Үндэсний зөвлөлөөс нэн шаардлагатай гэж тодорхойлсон мэргэжилтнийг бэлтгэх хөтөлбөрийг заавал магадлан итгэмжлүүлнэ.

12.10.Хуульд өөрөөр заагаагүй бол дээд боловсролын сургалтын байгууллага нь сургалтын хөтөлбөрийн чанар, нийцлийг сайжруулах зорилгоор энэ хуулийн 12.8, 12.9-д зааснаас бусад тохиолдолд сайн дурын үндсэн дээр магадлан итгэмжлүүлж болно.

12.11.Шинэ хөтөлбөрөөр сургалт эрхлэхийн өмнө тухайн хөтөлбөрт урьдчилсан магадлан итгэмжлэл хийлгэнэ.

12.12.Магадлан итгэмжлэлийг боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагаас эрх олгосон, ашгийн төлөө бус байгууллага хэрэгжүүлэх бөгөөд тус байгууллага нь үйл ажиллагааныхаа үр дүнг боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагад тайлагнана.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ

ДЭЭД БОЛОВСРОЛЫН ХАРИЛЦААНД ОРОЛЦОГЧИЙН ЭРХ ҮҮРЭГ, НИЙГМИЙН БАТАЛГАА

13 дугаар зүйл.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын суралцагчийн эрх, үүрэг

13.1.Суралцагч нь Боловсролын ерөнхий хуульд зааснаас гадна дараах эрхтэй.

13.1.1.эрдэм шинжилгээ, судалгаа хийх;

13.1.2.бүтээлээ хэвлүүлэх;

13.1.3.докторантаар суралцах хугацаандаа бакалаврын хөтөлбөрт суралцагчдад хичээл заах;

13.1.4.хичээлийн бус цагаар хөдөлмөр эрхлэх;

13.1.5.дадлага хийх;

13.1.6.инновац, шинэ мэдлэгийг баялаг болгон хувиргах, хөгжүүлэх;

13.1.7.гарааны компани байгуулах;

13.1.8.хичээлийн хөтөлбөр болон багшийг сонгох;

13.1.9.хуульд заасан бусад.

13.2.Суралцагч нь дараах үүрэгтэй:

13.2.1.хөтөлбөрийн агуулгыг бүрэн эзэмших, бие даан суралцах;

13.2.2.сургуулийн дотоод дүрэм, журмыг мөрдөх;

13.2.3.сургалтын төлбөрийг гэрээний дагуу төлөх;

13.2.4.хуульд заасан бусад.

14 дүгээр зүйл.Суралцагчийн нийгмийн баталгаа

14.1.Суралцагч нь Боловсролын ерөнхий хуульд заасан нийгмийн баталгаанаас гадна дараах нийгмийн баталгаагаар хангагдана:

14.1.1.стандарт, эрүүл ахуй, аюулгүй байдлын шаардлага хангасан хичээлийн байр, лаборатори, номын сан, нийтийн хоол, биеийн тамирын заал, талбайгаар үйлчлүүлэх;

14.1.2.сургалтын зээл авах;

14.1.3.суралцагчийн тэтгэлэгт хамрагдах;

14.1.4.хуульд заасан бусад.

15 дугаар зүйл. Суралцагчийн сургалтын үнэлгээ

15.1.Суралцагчийн үнэлгээ нь суралцахуйн үр дүнг бататгах, бие даан суралцах үйл ажиллагаа, бүтээлч хандлагыг дэмжих, авьяас, ур чадварыг хөгжүүлж урамшуулахад чиглэнэ.

15.2.Суралцагчийн сургалтын агуулгыг багц цагаар тооцно.

15.3.Сургалтын байгууллагын онцлогоос хамааран суралцагчийн эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажлын үр дүн, суралцаж буй мэргэжлийн чиглэлээр олон улсын тэмцээн, уралдаанд гаргасан амжилтыг энэ хуулийн 15.2-т заасан багц цагт тооцож болно.

15.4.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагад суралцагчийн үнэлгээний үлгэрчилсэн журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

15.5.Магистрын хамгаалуулах зөвлөлийг тухайн дээд боловсролын сургалтын байгууллагын дотоод журмаар, докторын хамгаалуулах зөвлөлийг боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын баталсан журмаар зохицуулна.

16 дугаар зүйл.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын багш

16.1.Ахисан түвшний сургалтын хичээлийг докторын зэрэгтэй багш заана.

16.2.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагад семинар, дадлага, лабораторийн хичээлийг тухайн мэргэжлийн чиглэлээр мэргэшсэн, зөвлөх, дадлага, туршлагатай мэргэжилтэн удирдаж болно.

16.3.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын багш нь багшийн мэргэжил эзэмшээгүй бол заах арга зүйн сургалтад хамрагдана.

16.4.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын багшийн албан тушаал нь профессор, дэд профессор, ахлах багш, багш, дадлагажигч багшийн зэрэглэлтэй байна.

17 дугаар зүйл.Багшийн эрх, үүрэг

17.1.Багш нь Боловсролын ерөнхий хуульд зааснаас гадна дараах эрхтэй:

17.1.1.эрдмийн зэрэг, цолны нэмэгдэл авах;

17.1.2.бүтээлийн чөлөө авах;

17.1.3.зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх;

17.1.4.эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажлын үр дүн, технологи, инновацийн бүтээгдэхүүн, оюуны өмчөө хамгаалуулах, эдийн засгийн эргэлтэд оруулах;

17.2.Багш нь Боловсролын ерөнхий хуульд зааснаас гадна дараах үүрэгтэй:

17.2.1.мэргэжлээрээ нийгэмд үйлчлэх, соён гэгээрүүлэх, сурталчлах ажилд оролцох;

17.2.2.байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны чиглэлээр чанарын баталгаажуулалт, сургалтын хөтөлбөрийн сайжруулалтад оролцох.

18 дугаар зүйл.Багшийн нийгмийн баталгаа

18.1.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын багш нь дараах нийгмийн баталгаагаар хангагдана.

18.1.1.өөрийн эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажлын үр дүнд байгуулагдсан гарааны компанийн инновацын бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний орлогоос хувь, ногдол ашиг хүртэх;

18.1.2.мэргэжил, ур чадвараа дээшлүүлэхэд дэмжлэг авах;

18.1.3.судалгаа, эрдэм шинжилгээний ажил хийх боломж, орчин, нөхцөлөөр хангагдах;

18.1.4.багш, ажилтны нийгмийн баталгааг хангах, дэмжлэг үзүүлэх харилцааг сургууль нь дотоод журмаар зохицуулна.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ ДЭЭД БОЛОВСРОЛЫН СУРГАЛТЫН ХӨТӨЛБӨР, АГУУЛГА

19 дүгээр зүйл.Сургалтын хөтөлбөр

19.1.Сургалтын хөтөлбөр нь Боловсролын ерөнхий хуульд зааснаас гадна суралцах үр дүнд чиглэсэн байна.

19.2.Дээд боловсролын сургалтын хөтөлбөрт тавих нийтлэг шаардлагыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

19.3.Дээд боловсролын сургалтын байгууллага нь мэргэшлийн үндэсний шаталсан бүтэц, энэ хуулийн 19.2-т заасан нийтлэг шаардлагад нийцүүлэн сургалтын хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ.

19.4.Сургалтын хөтөлбөрийг тухайн сургалтын байгууллага боловсруулж энэ хуулийн 10.2-д заасан зөвлөлийн дүгнэлтийг үндэслэн гүйцэтгэх удирдлага батална.

20 дугаар зүйл.Сургалтын хөтөлбөрийн агуулга

20.1.Сургалтын хөтөлбөрийн агуулга нь харилцан уялдаа холбоотой ерөнхий суурь, мэргэжлийн суурь болон мэргэших хэсэгтэй байна.

20.2.Сургалтын хөтөлбөрийн агуулга нь Боловсролын ерөнхий хуульд зааснаас гадна дор дурдсан агуулгыг тусгана:

20.2.1.ерөнхий суурь хэсэгт дээд боловсрол эзэмшихэд зайлшгүй шаардлагатай шинжлэх ухааны суурь мэдлэг, ур чадвар, хандлага, төлөвшил;

20.2.2.мэргэжлийн суурь хэсэгт суралцах чиглэлийн шинжлэх ухааны суурь мэдлэг, чадвар олгох, бүтээлчээр сэтгэх, мэдлэг, ур чадвар эзэмшүүлэх, мэргэжлийн ёс зүй, эрх зүйн суурь ойлголт;

20.2.3.мэргэших хэсэгт тодорхой мэргэжлийн мэдлэг, ур чадвар эзэмшүүлэх, тухайн салбар, чиглэлийн шинжлэх ухаан, арга, технологи.

20.3.Дээд боловсролын зэрэг нь багц цагаар хэмжигдэх дипломын, бакалаврын, магистрын, докторын шатлалтай байна.

20.4.Багц цагийн хэмжээ нь дипломын шатлалд 90 багц цагаас доошгүй, бакалаврын шатлалд 120 багц цагаас доошгүй, магистрын шатлалд 30 багц цагаас доошгүй, докторын шатлалд 60 багц цагаас доошгүй байна.

21 дүгээр зүйл.Сургалтын зохион байгуулалт

21.1.Дээд боловсролын байгууллага нь танхимын, танхимын бус, тэдгээрийн хосолсон хэлбэрээр сургалт зохион байгуулна.

21.2.Магистр, докторын сургалтын судалгаа, туршилтын ажлын зарим хэсгийг эрдэм шинжилгээний хүрээлэн, үйлдвэрийн лаборатори, дадлагажих газрыг түшиглэн явуулж болно.

21.3.Хичээлийн жилийн үргэлжлэх, дуусах болон шалгалтын хугацааг сургалтын хөтөлбөр, төлөвлөгөөгөөр зохицуулах бөгөөд хичээлийн жил нь улиралд хуваагдана.

21.4.Гамшгийн нөхцөл байдлыг харгалзан хичээлийн жилийн эхлэх, дуусах хугацааг боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын зөвшөөрснөөр тухайн дээд боловсролын сургалтын байгууллага тухай бүр өөрчилж болно.

22 дугаар зүйл.Эрдэм шинжилгээ, инновацийн үйл ажиллагаа

22.1.Дээд боловсролын байгууллага нь эрдэм шинжилгээ, инновацийн үйл ажиллагаа эрхэлж, гарсан үр дүнг сургалт, үйлдвэрлэлд нэвтрүүлнэ.

22.2.Дээд боловсролын байгууллага нь эдийн засаг, нийгмийн тэргүүлэх чиглэлээр болон ахисан түвшний хөтөлбөрийн холбогдох чиглэлээр бие дааж болон хамтарсан төсөл хэрэгжүүлнэ.

22.3. Дээд боловсролын байгууллага нь оюуны өмчийг бүртгүүлэх, хамгаалах, эдийн засгийн эргэлтэд оруулах технологи дамжуулах бүтцийг бий болгож, их сургууль аж үйлдвэрийн хамтын ажиллагааг дэмжсэн тогтолцоог бүрдүүлсэн байна.

22.4.Оюуны болон технологийн нөөцийг ашиглах, эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажлын ололтыг үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд нэвтрүүлэх зорилгоор их сургууль нь өөрийн үндсэн бүтцэд эрдэм шинжилгээний хүрээлэн, сургалт судалгааны, бизнес инкубацийн болон технологи дамжуулах төв, гарааны компани, шинжлэх ухааны парк, технологи, инновацийн кластер, туршилт үйлдвэрлэлийн болон эдгээртэй адилтгах нэгжийг бие даан эсхүл хамтран байгуулж болно.

22.5.Ахисан түвшний сургалтын хөтөлбөрийн хүрээнд багш, суралцагчийн эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажлын үр дүнг үнэлж, багшийн нэмэлт орлого олох, суралцагчийн сургалтын төлбөрийг хөнгөлөх эх үүсвэр болгон ашиглаж болно.

22.6.Суралцагчийг эрдэм шинжилгээний ур чадвараа хөгжүүлэх, гүнзгийрүүлэн суралцахад дэмжлэг үзүүлэх зорилгоор төсөл, хөтөлбөр хэрэгжүүлэх профессорын багт ажиллуулж, хамтран ажиллах боломжоор хангана.

22.7.Хуулийн 22.4-т заасан нэгж нь удирдлага, санхүүгийн бие даасан үйл ажиллагаа явуулах ба холбогдох журмыг Дээд боловсролын Үндэсний зөвлөлөөс баталсан нийтлэг журам, бусад хууль тогтоомжид нийцүүлэн тухайн сургуулийн удирдах зөвлөл батална.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ

ДЭЭД БОЛОВСРОЛЫН УДИРДЛАГА

23 дугаар зүйл. Дээд боловсролын удирдлага

23.1. Дээд боловсролын удирдлага нь боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага байх бөгөөд Боловсролын ерөнхий хуульд зааснаас гадна дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

23.1.1. төрийн захиргааны бусад байгууллагатай тухайн салбарт мэргэжилтэн бэлтгэх асуудлаар хамтран ажиллах;

23.1.2. төрийн захиргааны бусад байгууллага болон дотоод, гадаадын байгууллага, иргэнтэй санхүүгийн дэмжлэг олгох, суралцагчийн нийгмийн асуудлыг шийдвэрлэх чиглэлээр хамтран ажиллах;

23.1.3. төрийн өмчийн дээд боловсролын байгууллагын удирдах зөвлөлийн төрийн төлөөллийн гишүүдийг томилох, хуульд заасан үндэслэлээр чөлөөлөх;

23.1.4. судлаачид эрдмийн зэрэг олгох нийтлэг шаардлага, шалгуур үзүүлэлтийг тогтоох.

24 дүгээр зүйл. Дээд боловсролын Үндэсний зөвлөл

24.1. Дээд боловсролын Үндэсний зөвлөл (цаашид “Зөвлөл” гэх) нь улсын хөгжлийн бодлого болон дээд боловсролын хөгжлийн харилцан уялдааг хангах, дээд боловсролын бодлого, стратегийг хэрэгжүүлэх, дээд боловсролын салбарын эрдэм шинжилгээ-сургалт-үйлдвэрлэлийн хамтын ажиллагааг дэмжих, дээд боловсролын хөгжилд төр, хувийн хэвшлийн тэнцүү оролцоог хангахад чиглэсэн асуудлаар зөвлөмж, шийдвэр гаргах үүрэг бүхий орон тооны бус байгууллага байна.

24.2. Зөвлөл нь төрийн төлөөлөл, дээд боловсролын байгууллагын удирдах зөвлөл, бизнесийн төлөөллөөс бүрдсэн 21 гишүүнтэй байх ба гишүүний бүрэн эрхийн хугацаа нь 5 жил байна.

24.3. Яам, агентлагийн болон орон нутгийн төрийн байгууллагын төлөөлөл, төрийн өмчийн болон төрийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийн төлөөллийг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн санал болгоно.

24.4. Дээд боловсролын байгууллагын Удирдах зөвлөлийн болон эрдэм шинжилгээ, судалгааны байгууллагын төлөөллийг боловсрол, шинжлэх ухааны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас баталсан журмын дагуу нээлттэй сонгон шалгаруулна.

24.5. Бизнесийн төлөөллийг Монголын Үндэсний Худалдаа аж үйлдвэрийн танхим нээлттэй сонгон шалгаруулалтын зарчмаар сонгоно.

24.6. Зөвлөлийн бүрэлдэхүүн, дүрмийг Засгийн газар батална.

24.7. Зөвлөлийн дарга нь Боловсролын асуудал эрхэлсэн засгийн газрын гишүүн байна.

24.8.Зөвлөл нь ажлаа Засгийн газарт тайлагнана.

24.9.Зөвлөл нь орон тооны ажлын алба, тухайн чиглэлийн дэд зөвлөлтэй байна. Ажлын алба, дэд зөвлөлийн үйл ажиллагааг журмаар зохицуулна.

24.10.Зөвлөл нь дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

24.10.1.улсын хөгжлийн дунд, урт хугацааны бодлого, дээд боловсрол, шинжлэх ухаан, нийгэм, эдийн засгийн салбарын харилцан уялдааг хангах;

24.10.2.улсын хөгжлийн бодлого, хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлттэй уялдуулж элсэлтийн бодлогын асуудлаар санал, зөвлөмж гаргах;

24.10.3.дээд боловсролын салбарын дунд болон урт хугацааны хөгжлийн нэгдсэн бодлого, стратеги төлөвлөлтийг хэрэгжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх;

24.10.4.дээд боловсролын байгууллагын зохистой бүтцийг судлан тогтоож, холбогдох эрх бүхий байгууллагад санал, зөвлөмж хүргүүлэх;

24.10.5.өөрийн гаргасан шийдвэр, санал, зөвлөмжийнхөө хэрэгжилтэд хяналт тавих, тайланг хэлэлцэн, дүгнэлт гаргах;

24.10.6.дээд боловсролын байгууллагын эрдэм шинжилгээ-сургалт-үйлдвэрлэлийн хамтын ажиллагааг дэмжиж, хамтарсан судалгаа, төсөл, хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх санхүүжилтийн эх үүсвэр бий болгох, оновчтой хуваарилах, хөрөнгө оруулалт татахад дэмжлэг үзүүлэх;

24.10.7.дээд боловсролын байгууллагын Удирдах зөвлөлийн нийтлэг дүрмийг батлах;

24.10.8.дээд боловсролын байгууллагын чанарын тогтолцоонд хөндлөнгийн үнэлгээ хийлгэх, холбогдох байгууллагад санал, зөвлөмж хүргүүлэх;

24.10.9.дээд боловсролын хөгжлийг дэмжихэд чиглэсэн хөрөнгө оруулалтын сан, эндаумент сан байгуулах, удирдах, сангийн хөрөнгийг зарцуулах, түүнд хяналт тавих нийтлэг журам батлах;

24.10.10.дээд боловсролтой холбогдох олон улсын гэрээ, конвенцод Монгол Улс нэгдэн орох асуудлыг судалж шийдвэр гаргах;

24.10.11.дээд боловсролын холбогдох хууль тогтоомжийн хэрэгжилт, мэдээлэл, илтгэл хэлэлцэх, тогтоол, зөвлөмж гаргах, чиглэл өгөх;

24.10.12.төрийн өмчийн дээд боловсролын байгууллагын санхүүжилтийн бүтэц, хэмжээ, төлөвлөлтөд санал өгөх;

24.10.13.нийгэм, эдийн засгийн тэргүүлэх чиглэлээр судалгаа хийлгэх, төсөл, хөтөлбөр хэрэгжүүлэх, үр дүнд үндэслэн холбогдох байгууллагад санал, зөвлөмж хүргүүлэх, шийдвэр гаргах;

24.10.14.шинжлэх ухаан, технологийн хөгжлийн бодлогыг дээд боловсролын хөгжлийн бодлоготой уялдуулан зохицуулах асуудлаар зөвлөмж, шийдвэр гаргах;

25 дугаар зүйл. Дээд боловсролын байгууллагын Удирдах зөвлөл

25.1.Дээд боловсролын байгууллагын өөрийн удирдлага нь Удирдах зөвлөл байна.

25.2.Удирдах зөвлөл нь үүсгэн байгуулагч, бизнесийн төлөөлөл, орон нутгийн төрийн байгууллагын төлөөлөл, тухайн сургуулийн багш, суралцагч, төгсөгчийн төлөөлөл ба хараат бус гишүүдийн бүрэлдэхүүнтэй байна.

25.3.Удирдах зөвлөл нь 7-15 гишүүнээс бүрдэх бөгөөд үүний 51 ба түүнээс дээш хувь нь үүсгэн байгуулагчийн төлөөлөл байна.

25.4.Төрийн өмчийн дээд боловсролын байгууллагын Удирдах зөвлөлийн үүсгэн байгуулагчийн буюу төрийн төлөөллийг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн 5 жилийн хугацаатай томилно.

25.5.Энэ хуулийн 25.4-д заасан төрийн төлөөлөлд тухайн дээд боловсролын байгууллагын үйл ажиллагааны үндсэн чиглэлтэй холбогдох төрийн захиргааны төв байгууллага, төрийн өмчийн болон төрийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийн төлөөллийг тэнцүү тоогоор оролцуулна.

25.6.Багш, суралцагч, төгсөгч, бизнесийн болон орон нутгийн төрийн байгууллагын төлөөлөл болон хараат бус гишүүдийг Удирдах зөвлөлийн баталсан журмын дагуу сонгон шалгаруулалтаар сонгоно.

25.7.Удирдах зөвлөлийн даргыг удирдах зөвлөлийн хурлаас олонхын саналаар сонгоно.

25.8.Удирдах зөвлөл нь энэ хуулийн 24.10.7-д заасан нийтлэг дүрэмд нийцүүлэн өөрийн дүрмийг батална.

25.9.Удирдах зөвлөлийн даргыг үүргээ хангалтгүй биелүүлсэн, хууль тогтоомж зөрчсөн нь тогтоогдсон эсхүл өөрийн хүсэлтээр чөлөөлөгдөх хүсэлт гаргасан тохиолдолд үүрэгт ажлаас нь чөлөөлнө.

26 дугаар зүйл. Удирдах зөвлөлийн чиг үүрэг

26.1.Удирдах зөвлөл дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

26.1.1.холбогдох хууль тогтоомжид заасны дагуу тухайн дээд боловсролын байгууллагыг хөгжүүлэх урт, дунд, богино хугацааны бодлого, төлөвлөгөө, дүрэм, журам, хөтөлбөрийг батлах, өөрчлөх;

26.1.2.дээд боловсролын байгууллагын бүтэц, зохион байгуулалт, хөрөнгө оруулалт, тухайн жилийн төсвийг баталж, зарцуулалтад хяналт тавих;

26.1.3.аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэдээс хандив, тусламж авах журам тогтоох, зарцуулалтад хяналт тавих;

26.1.4.сургалтын төлбөр, оюутны үйлчилгээний зардал, дотуур байрны үйлчилгээний төлбөрийн хэмжээг зохих журмын дагуу тогтоох;

26.1.5.дээд боловсролын байгууллагын үйл ажиллагааны тайлан хэлэлцэх, үнэлэлт, дүгнэлт өгөх;

26.1.6.удирдах зөвлөлийн үйл ажиллагааны жилийн тайлан, сургуулийн үйл ажиллагааны тайланд хийсэн дүгнэлтийг үүсгэн байгуулагчид танилцуулах;

26.1.7.нээлттэй сонгон шалгаруулалтын дүнг үндэслэн дээд боловсролын байгууллагын гүйцэтгэх удирдлагыг 5 жилийн хугацаагаар томилж, гэрээ байгуулах, хуульд заасан үндэслэлээр чөлөөлөх;

26.1.8.гүйцэтгэх удирдлагын ажлын үр дүнг үнэлэх, гэрээ дүгнэх журмыг батлах, өөрчлөх;

26.1.9.гүйцэтгэх удирдлагын гэрээг жил бүр дүгнэж, үр дүнд үндэслэн сунгах эсэхийг шийдвэрлэх;

26.1.10.гүйцэтгэх удирдлагыг сонгон шалгаруулах журмыг батлах, өөрчлөх;

26.1.11.дээд боловсролын үндэсний зөвлөлөөс гаргасан зөвлөмж, шийдвэрийг хэрэгжүүлэх, үр дүнг тайлагнах;

26.2.Удирдах зөвлөл нь үйл ажиллагаандаа туслах үүрэг бүхий орон тооны бус ажлын хэсэг байгуулан ажиллуулж болно.

26.3.Удирдах зөвлөл нь дэргэдээ дотоод хяналтын нэгж эсвэл мэргэжилтэнтэй байх ба холбогдох харилцааг Удирдах зөвлөлийн журмаар зохицуулна.

26.4.Элсэгчдийн тоог боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас тогтоосон шаардлага, дээд боловсролын сургалтын орчны болон холбогдох бусад стандартад нийцүүлэн сургуулийн Удирдах зөвлөл тогтооно.

27 дугаар зүйл. Дээд боловсролын байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага

27.1.Дээд боловсролын байгууллагын гүйцэтгэх удирдлагын чиг үүргийг дээд сургууль, коллежийн хувьд захирал /цаашид захирал гэх/, их сургуулийн хувьд ректор /цаашид ректор гэх/ хэрэгжүүлнэ.

27.2.Захирал, ректор нь сургуулийн өдөр тутмын үйл ажиллагааг удирдаж, сургуулийн Удирдах зөвлөлд ажлаа тайлагнана.

27.3.Захирал, ректорыг гэрээний биелэлт, үр дүнд үндэслэн нэг удаа улираан томилж болно.

27.4.Цэрэг, цагдаа, аюулгүй байдлын дээд боловсролын байгууллагын гүйцэтгэх удирдлагыг хууль зүй, дотоод хэргийн болон батлан хамгаалахын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн тус тус томилж, хууль тогтоомжид заасан үндэслэлээр чөлөөлнө.

27.5.Энэ хуулийн 27.4-д зааснаас бусад гүйцэтгэх удирдлагыг үүрэгт ажлаас чөлөөлөх, гэрээг цуцлахтай холбогдох харилцааг Хөдөлмөрийн тухай болон холбогдох бусад хуулиар зохицуулна.

28 дугаар зүйл. Гүйцэтгэх удирдлагын чиг үүрэг

28.1.Гүйцэтгэх удирдлага нь дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

28.1.1.дээд боловсролын байгууллагыг улсын хөгжлийн бодлоготой уялдуулан хөгжүүлэх стратеги төлөвлөгөө, чиглэл, хөтөлбөрийг санаачлан Удирдах зөвлөлөөр батлуулж, хэрэгжилтийг хангах;

28.1.2.гадаад, дотоод хамтын ажиллагаа, түншлэлийг хөгжүүлэх, хамтарсан сургалт, хөтөлбөр, эрдэм шинжилгээ, судалгааны төсөл хэрэгжүүлэх асуудлаар гэрээ, хэлэлцээр байгуулах, хэрэгжилтийг хангах;

28.1.3.байгууллагын стратеги төлөвлөгөөний гүйцэтгэлийн шалгуур үзүүлэлт, зорилтот түвшний хэрэгжилтийн чанар, үр дүнг бүрэн хариуцах;

28.1.4.санхүүжилт, хөрөнгө оруулалтын эх үүсвэрийг бүрдүүлж, санхүү, төсвийг үр дүнтэй төлөвлөж зарцуулах;

28.1.5.сургуулийн хөгжлийг дэмжихэд үр нөлөөтэй, хөгжихүйн болон чадахуйн /мерит/ зарчмыг хангасан засаглал, менежментийг тогтолцоог бүрдүүлж, хэрэгжүүлэх;

28.1.6.хүний нөөцийг чадавхжуулах, өндөр мэдлэг ур чадвартай мэргэжилтнийг татан ажиллуулах нөхцөлийг бүрдүүлсэн хүний нөөцийн бодлогыг үр дүнтэй хэрэгжүүлж, ажиллагчдын нийгмийн баталгааг хангах;

28.1.7.дээд боловсролын байгууллагын чанарын удирдлагын үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх;

28.1.8.багш, судлаач, эрдэм шинжилгээний ажилтан болон бусад ажилтны орон тоо, цалингийн сүлжээг баталж, сонгон шалгаруулалтыг чадахуйн /мерит/ болон хөгжихүйн зарчимд үндэслэн явуулж, томилох;

28.1.9.гүйцэтгэх удирдлагын чиг үүрэгтэй холбоотой бусад харилцааг дүрмээр зохицуулна.

29 дүгээр зүйл.Дээд боловсролын байгууллагын чиг үүрэг

29.1.Дээд боловсролын байгууллага дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

29.1.1.дээд боловсрол, шинжлэх ухаан, технологи, инновац, сургуулийн үйл ажиллагааны чиглэлээр төрөөс болон удирдах зөвлөлөөс баталсан бодлого, стратеги төлөвлөгөө, дүрэм, журмыг чанартай хэрэгжүүлэх, тайлагнах;

29.1.2.сургуулийн дотоод үйл ажиллагаатай холбоотой журам, дүрэм батлан хэрэгжүүлэх;

29.1.3.сургалтын хөтөлбөр, агуулга, арга, хэлбэр, судалгаа, туршилтын ажлын зорилт, чиглэлийг тодорхойлж, чанартай хэрэгжүүлэх;

29.1.4.зөвлөх үйлчилгээ, эрдэм шинжилгээ, судалгаа, хөрөнгө оруулалтын төсөл хэрэгжүүлэх, оролцох;

29.1.5.элсэлт, төгсгөлтийн үйл ажиллагааг зохих журмын дагуу зохион байгуулах;

29.1.6.тусгай хэрэгцээ шаардлагатай суралцагчийг дэмжих хөтөлбөр баталж, шаардагдах орчин нөхцөлийг бүрдүүлэх;

29.1.7.багш, эрдэм шинжилгээний ажилтан бэлтгэх, давтан сургах, үйл ажиллагаандаа нийцүүлэн үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэх, технологийн судалгаа хийх;

29.1.8.сургуулийн үйл ажиллагаа, сургалтад цахим технологи нэвтрүүлэх;

29.1.9.гадаад, дотоодын боловсрол, шинжлэх ухааны байгууллага, шинжлэх ухааны парк, бусад этгээдтэй өөрийн эрх хэмжээний асуудлаар гэрээ, хэлэлцээр байгуулах;

29.1.10.багш, ажилтан, суралцагчийг соён гэгээрүүлэх, олон нийтийн болон хүмүүнлэгийн чиглэлийн үйл ажиллагааг дэмжих хөтөлбөр батлан хэрэгжүүлэх;

29.1.11.багш, ажилтан, суралцагчийн эрүүл мэндийг хамгаалах, эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх болон нийтийн биеийн тамир, спортоор хичээллэх хөтөлбөр баталж, хэрэгжүүлэх;

29.1.12.амжилттай суралцаж, олон нийтийн болон хүмүүнлэгийн бүтээлч ажил гүйцэтгэсэн суралцагчид тухайн сургалтын байгууллага тэтгэлэг олгох, төлбөрийн хөнгөлөлт үзүүлэх асуудлыг сургуулийн дүрэмд тусган хэрэгжүүлэх;

29.1.13.аж ахуйн нэгж, байгууллагатай гэрээ байгуулан сургалт, эрдэм шинжилгээний ажилд амжилт гаргасан суралцагчид нэрэмжит тэтгэлэг олгох, сургалтын төлбөр, амьжиргааны зардлын болон эрдэм шинжилгээ судалгааны ажлын дэмжлэг үзүүлэх;

29.1.14.статистикийн болон бусад шаардлагатай мэдээллийг тогтоосон хугацаанд нь үнэн зөв гаргаж холбогдох байгууллагад хүргүүлэх.

ЗУРГААДУГААР БҮЛЭГ ДЭЭД БОЛОВСРОЛЫН САНХҮҮЖИЛТ

30 дугаар зүйл. Дээд боловсролын санхүүжилт

30.1. Дээд боловсролын байгууллагын санхүүжилт нь дараах эх үүсвэрээс бүрдэнэ:

30.1.1. үүсгэн байгуулагчаас шилжүүлсэн хөрөнгө;

30.1.2. олон улсын хөрөнгө оруулалтын сангуудаас татах хөгжлийн албан ёсны зээл тусламж, хандивын хөрөнгө;

30.1.3. Засгийн газар хоорондын гэрээ, хэлэлцээрийн дагуу хэрэгжих төсөл, хөтөлбөрийн санхүүжилт;

30.1.4. их, дээд сургуулийн дэргэд байгуулсан гарааны компаниас орох орлого;

30.1.5. их сургуулийн эндаументийн сангийн хөрөнгө;

30.1.6. гадаад, дотоодын аж ахуйн нэгж, төрийн болон төрийн бус байгууллага, иргэдийн хандив, тусламжийн хөрөнгө;

30.1.7. технологи дамжуулалт, патент, ашигтай загвар, роялти, зөвлөх үйлчилгээнээс олсон орлого;

30.1.8. сургалтын төлбөр;

30.1.9. сургуулийн нэрийн бүтээгдэхүүн болон бүртгэгдсэн барааны тэмдэг гаргах, бусдад ашиглуулах, түүний борлуулалтаас орох орлого;

30.1.10. хуульд заасан бусад эх үүсвэр.

30.2. Төрийн өмчийн дээд боловсролын байгууллагад улсын төсвөөс дэмжлэг үзүүлж болно.

30.3. Энэ хуулийн 30.2-т заасан улсын төсвийн дэмжлэгийг дараах зориулалтаар зарцуулна:

30.3.1. дээд боловсролын салбарын талаар баримтлах чиглэл, стратегийн ач холбогдолтой хөтөлбөр хэрэгжүүлэх;

30.3.2. дээд боловсролын байгууллагын тусгай зориулалтын сангийн үйл ажиллагааг дэмжих;

30.3.3. төрийн өмчийн дээд боловсролын байгууллагын эзэмшиж, ашиглаж байгаа төрийн өмчийн суурь зардлыг санхүүжүүлэх;

30.4. Энэ хуулийн 30.1.1-30.1.3 болон 30.1.8-д зааснаас бусад эх үүсвэрээс бүрдсэн орлогыг сургуулийн хөгжил, багш, судлаачид, тухайн орлогыг бий болгоход оролцсон оролцогчдыг дэмжихэд зарцуулах бөгөөд сургуулийн удирдах зөвлөлөөс баталсан журмаар зохицуулна.

30.5.Их дээд сургууль, эрдэм шинжилгээний байгууллага нь төсөл, хөтөлбөр хэрэгжүүлэхэд тухайн судалгаа, ажил үйлчилгээний онцлогоос хамааруулан нийт төсвийн 10 хүртэлх хувьтай тэнцэх байгууллагын зардлыг захиалагч талд нэмж тооцуулж болно.

31 дүгээр зүйл.Бие даасан санхүүгийн үйл ажиллагаа

31.1.Дээд боловсролын байгууллага нь санхүү, төсвийн хувьд бие даасан байдлаа хадгалах талаар дараах үйл ажиллагаа эрхэлнэ:

31.1.1.оюуны болон технологийн нөөцийг ашиглах, эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажлын ололтыг үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд нэвтрүүлэх зорилгоор өөрийн үндсэн бүтцэд харьяалагдах сургалт, судалгааны бизнес инкубатор, технологи дамжуулах төвийг дангаар болон үйлдвэрлэлийн иж бүрдэл тогтолцоогоор байгуулан ажиллуулах;

31.1.2.судалгаа шинжилгээний үр дүн, инновац, оюуны өмчийг зах зээлийн эргэлтэд оруулах зорилгоор дэргэдээ гарааны компани, технологи дамжуулах төв байгуулж ажиллуулах;

31.1.3.хөрөнгө оруулалтын төсөл хэрэгжүүлэх, сургалтын материаллаг орчныг сайжруулах зорилгоор зээл авах;

31.1.4.сургуулийн нэрийн бүтээгдэхүүн болон бүртгэгдсэн барааны тэмдэг гаргах, бусдад ашиглуулах, түүний борлуулалтаас орлого олох;

31.2.Дээд боловсролын байгууллага нь эдийн засаг, санхүү, нягтлан бодох бүртгэл, сургалтын төлбөр, суралцагчийн тэтгэлэг, нийгмийн баталгаатай холбогдох мэдээллийн цахим сантай байна.

31.3.Дээд боловсролын байгууллагын нууцад хамааруулснаас бусад мэдээлэл нь нээлттэй, ил тод байна.

ДОЛООДУГААР БҮЛЭГ БУСАД ЗҮЙЛ

32 дугаар зүйл.Хууль зөрчигчид хүлээлгэх хариуцлага

32.1.Энэ хуулийг зөрчсөн үйлдэл нь гэмт хэргийн шинжгүй бол Төрийн албаны тухай, Хөдөлмөрийн тухай хуульд заасан хариуцлага хүлээлгэнэ.

32.2.Энэ хуулийг зөрчсөн хүн, хуулийн этгээдэд Эрүүгийн хууль эсхүл Зөрчлийн тухай хуульд заасан хариуцлага хүлээлгэнэ.

33 дугаар зүйл.Хууль хүчин төгөлдөр болох

33.1. Энэ хуулийн 6.4, 7.1, 7.3, 8.1, 8.2 дахь хэсгийг 2025 оны 09 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

33.2.Энэ хуулийг 2021 оны ... дүгээр сарын ...-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

ГАРЫН ҮСЭГ